

План-конспект

заняття до Всеукраїнського дня добрих справ

**"З добром у серці,
з Україною в душі"**

про успішних українських підприємців-меценатів
в історії

для учнів середньої, старшої школи та студентів

ЗМІСТ

Загальна інформація про заняття	3
Конспект заняття	4
✓ Питання 1. #Щедрий вівторок, що це за ініціатива, як цей день святкують в Україні та за кордоном	4
✓ Питання 2. Родина Симиренків	5
✓ Питання 3. Родина Терещенків	6
✓ Питання 4. Родина Харитоненків	8
✓ Питання 5. Олексій Алчевський	10
✓ Питання 6. Григорій Гладинюк	12
✓ Питання 7. Євген Чикаленко	13
✓ Питання 8. Андрей Шептицький	14
Підсумки заняття	16
✓ Обговорення з учнями та студентами історій про меценатів , які їх найбільше вразили	
✓ Обговорення з учнями та студентами традицій добрих справ , які є в їхніх родинах / селах / містах / областях	
✓ Обговорення всіх добрих справ , які учасники зробили за рік, та створення дошки благодійності з їхнім описом	

Загальна інформація про заняття.

Тема заняття: «*З добром у серці, з Україною в душі*» про успішних українських підприємців-меценатів.

Мета заняття: популяризація підприємництва та культури благодійності серед учнів / студентів. Поінформувати учнів / студентів про відомих успішних українських підприємців, які змогли самотужки побудувати власний бізнес, водночас були благодійниками та меценатами, які віддавали значну частину своїх доходів на збереження та розбудову Української держави.

Ключове завдання проведення заняття: показати учням / студентам, що добро – це наша культурна спадщина, а благодійність – це частина ДНК українців, про що свідчить наша історія.

Заняття рекомендується проводити для учнів / студентів під час виховної години, яка присвячена міжнародному благодійному руху [#ЩедрийВівторок](#). Також заняття рекомендується проводити на заняттях історії, економіки підприємництва, фінансів підприємств, фінансової грамотності та інших заняттях.

Після завершення уроку учні / студенти знатимуть про:

- відомих та успішних українських підприємців-меценатів;
- ініціативу [#ЩедрийВівторок](#).

Заняття розроблено в межах Всеукраїнського дня добрих справ [#ЩедрийВівторок](#), спрямованого на підвищення культури благодійності серед молоді та популяризацію підприємництва.

Конспект заняття

Питання 1. #Щедрий вівторок, що це за ініціатива, як цей день святкують в Україні та за кордоном.

Лектор демонструє слайди 1-2

Привітання та ознайомлення з темою заняття.

Доброго дня, дорогі учні / студенти! Сьогодні наше заняття присвячене Всеукраїнському дню добрих справ #ЩедрийВівторок. Це день, який надихає мільйони людей робити добрі справи та популяризує культуру благодійності.

Сьогодні ми поговоримо про ініціативу #ЩедрийВівторок, а саме: що це за ініціатива та як вона виникла.

Основна частина заняття буде присвячена відомим українським підприємцям в історії, які не лише вміли вести успішний бізнес, а й були меценатами та шанувальниками українства, зробили вагомий внесок у збереження та розбудову Української держави.

Ми будемо говорити про таких видатних діячів в історії України, як: Олексія Алчевського, Григорія Гладинюка, Євгена Чикаленка, Андрея Шептицького, а також про родину Симиренків, Терещенків, Харитоненків.

Насамкінець ми поговоримо про традиції добрих справ, які є в наших родин, та громадах, згадаємо добрі справи та благодійні ініціативи, до яких долучався наш навчальний заклад та створимо дошку благодійності.

Лектор демонструє слайд 3

#ЩедрийВівторок – це міжнародний благодійний рух, який є частиною #GivingTuesday.

Акція проводиться в наступний вівторок після Дня подяки — зазвичай між 27 листопада та 3 грудня. Акція започаткована у 2012 році в США.

Ідея створення цієї ініціативи: спонукати людей робити добрі справи. Згодом ця ініціатива перетворилася на глобальний рух.

Наразі до цієї акції приєдналися понад **150** країн. **У 2018 році** вона вперше стартувала в Україні з хештегом #ЩедрийВівторок. **Україна стала 154 країною**, що приєдналася до руху.

Всеукраїнський день добрих справ став можливим завдяки ініціативній групі у складі благодійних фондів «Zagoriy Foundation», «Таблеточки», «Клуб Добродіїв», а також Українського форуму благодійників.

#ЩедрийВівторок не має конкретного формату чи плану дій. Кожна людина, організація або бізнес можуть реалізувати власну ідею, проєкт або захід на тему благодійності.

Питання 2. Родина Сими́ренків

Лектор демонструє слайди 4-5

«Якби для України не були потрібні гроші, я б стільки не працював». - Василь Федорович Сими́ренко.

Федір Сими́ренко

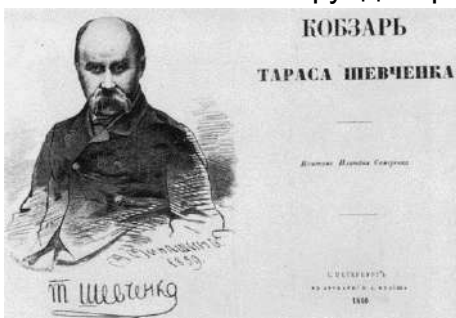
Сими́ренки – унікальна родина, що пройшла шлях від кріпацтва до мільйонних статків. Близько 200 років тому кріпак козацького роду Федір Сими́ренко з Черкащини та його приятель Степан Яхненко організували свій перший «бізнес»: вони орендували млини, торгували хлібом, худобою та товарами зі шкіри.

Завдяки прибуткам від цього бізнесу Федір викупився з кріпацтва та разом зі своїм партнером створив компанію Торговий дім «Брати Яхненки і Сими́ренко», яка згодом стала давати мільйонні прибутки. Він став праобразом першої української торговельної корпорації. Так почалася історія «цукрових королів України».

Лектор демонструє слайд 6

Знаковими постатями в українській історії та економіці стали, безумовно, сини Федора Степановича – **Платон і Василь**, оскільки саме вони вивели промисловість і культуру України на світовий рівень.

Після навчання у Франції управління фірмою перейняв син Федора – Платон Федорович Сими́ренко. Саме він у 1860 році **профінансував вихід одного із нечисельних прижиттєвих видань «Кобзаря»** Тараса Шевченка. Проте Платон Сими́ренко не давав згоди, щоб його зазначали як фундатора видання та розсердився на Шевченка, коли це зробили без його дозволу. Причина, ймовірно, була не стільки у скромності мецената, скільки в бажанні дистанціюватися від політики. Як він і передбачав, підтримка «опозиційного» поета, який щойно повернувся з десятирічного заслання, негативно вплинула на бізнес.

Платон Сими́ренко

Лектор демонструє слайд 7

У середині XIX століття родина знову продемонструвала здатність, немов фенікс, воскресати з попелу. Так, Василю Федоровичу після смерті батька та брата довелося піднімати фінансову імперію з руїн. І йому це вдалося.

Василь Симиренко

Намагаючись втриматися на ринку, Василь Симиренко запровадив низку інновацій. Він зареєстрував патент (авторське право на винаходи) на обладнання і машини для цукроварень, що допомагало економити гроші на переробці цукрових буряків.

Саме Василю Симиренку належить першість у виготовленні пастили й мармеладу найвищої якості на території російської імперії. Прибутків від нового виробництва вистачало не лише на гідне життя, а й на підтримку української культури. На це меценат відраховував десяту частину свого доходу.

Обсяги меценатської діяльності Василя Симиренка вражають: фінансування українських видань, друкарень, освітніх закладів.

Василь Симиренко також фінансово підтримував діяльність українських літераторів і науковців, зокрема **Михайла Грушевського, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського**. За сприяння підприємця опубліковано багато важливих для українства книжок, починаючи від кількох видань «Кобзаря» і завершуючи історичними та правовими виданнями, наприклад, «Права, за якими судиться малоросійський народ».

Фантастична щедрість Василя Симиренка також проявилась після його смерті. За заповітом мецената усе його майно, що оцінювалось близько в **10 мільйонів карбованців**, він віддав Товариству допомоги українській літературі, мистецтву та науці на потреби українського національного руху.

Питання 3. Родина Терещенків

Лектор демонструє слайд 8

Девіз родини Терещенків «Прагнення до суспільної користі»

Читаючи про Ілона Маса та Стіва Джобса, замислюєшся: чи були в історії України люди, від біографій яких паморочиться в голові та перехоплює подих? Так, були. І чимало. Серед них – представники давнього козацького роду Терещенків, що походив із м. Глухів.

Сьогодні їх пам'ятають як меценатів та благодійників. Однак перш ніж вкладати гроші, їх потрібно заробити. Серед Терещенків були зразкові підприємці, успішні банкіри, талановиті політики та вчені.

Артемій Терещенко

Лектор демонструє слайд 9

Започаткував династію цукрозаводчиків **Артемій Терещенко**, якого ще замолоду називали «Карбованець». Він здобув свої перші статки завдяки постачанню хліба та деревини для армії, потім захопився цукроварінням та іншими галузями промисловості.

Микола Терещенко

Лектор демонструє слайд 10

Згодом правою рукою Артемія став його син – Микола, який завдяки своєму підприємницькому хисту суттєво примножив статки родини. За великі заслуги перед державою цар вирішив подарувати українцю спадковий дворянський титул. Утім, Микола Терещенко подбав про те, щоб титул отримав не він, а його батько. Підприємець усвідомлював, що під час церемонії надання дворянського титулу він муситиме стати на коліна перед царем, а батьку через свій похилий вік буде дозволено цього не робити.

Згодом Терещенки обрали для родинного герба жовті та блакитні кольори й девіз «Прагнення до суспільної користі», адже 80% своїх прибутків вони передавали на добротність.

Герб Терещенків

Лектор демонструє слайд 11

Бажаючи бути серед лідерів цукрової галузі, Терещенки в 1870 році заснували «Товариство цукробурякових та рафінадних заводів братів Терещенків» з початковим капіталом **3 мільйони карбованців**, який до 1900 року досяг **8 мільйонів**. Успіх був би неможливий без наполегливої праці та розуміння фінансового ринку.

Михайло Терещенко

Онук Миколи Терещенка – Михайло успадкував фінансову імперію родини вартістю **70 мільйонів карбованців**, будучи зовсім юним. У 30 років він став наймолодшим міністром Тимчасового уряду, відповідав спочатку за фінанси, а потім опікувався закордонними справами. За рік унаслідок більшовицької революції підприємець втратив усе, що мав, і виїхав за кордон.

В еміграції Михайло Терещенко змушений був почати все спочатку, маючи з колишнього життя тільки 50 мільйонів боргу Тимчасового уряду, за який поручився і який більшовики відмовилися сплачувати. І вже за кілька років він як людина честі розрахувався з боргами й став заможним банкіром зі світовою репутацією.

Його називали фінансовим генієм. Михайло був співвласником кількох фінансових компаній і банків у Франції та на Мадагаскарі, успішно займався бізнесом у Мозамбіку.

Михайло Терещенко також був благодійником, створював притулки для українських емігрантів і допомагав їх облаштовувати.

Питання 4. Родина Харитоненків

Лектор демонструє слайд 12

«Любіть м. Суми так, як люблю я», – заповідав своїй сім'ї український підприємець, цукро заводчик Харитоненко Іван Герасимович.

Справді, важко назвати родину, яка б зробила для цього міста більше, ніж рід Харитоненків. На початку ХХ століття завдяки Івану Герасимовичу, а згодом його сину Павлу провінційне місто Суми перетворилось на справжню «цукрову столицю Європи».

Герб Харитоненків

Майбутній мільйонер **Іван Харитоненко** народився п'ятим у родині державного селянина Герасима Омеляновича. Його батько чумакував, згодом був обраний волосним головою слободи Нижня Сироватка Сумського повіту Харківської губернії, а наприкінці життя став купцем 3-ї гільдії.

Підприємницьку жилку Іван Харитоненко, вочевидь, успадкував саме від батька. Він розумів, що для того, щоб розпочати бізнес, йому потрібен стартовий капітал. Харитоненко вирішив скупувати на Сумщині цукор і на вигідних умовах постачати його до Санкт-Петербурга. Це дало змогу накопичити гроші, скупити в збанкрутілих поміщиків землі та засіяти перші сотні десятин цукровим буряком.

Лектор демонструє слайд 13

У 1869 році в Сумах Іван Харитоненко побудував найбільший цукровий завод, названий пізніше Павловським. Цього ж року Іван Харитоненко увійшов у п'ятірку найвідоміших підприємців російської імперії.

Сумський рафінадний завод

На диво, таке ризиковане рішення принесло його бізнесу успіх та небувалі прибутки. Підприємець забезпечив свої цукрові заводи найкращим обладнанням і впровадив інновації в цукровій справі. Зокрема, Іван Харитоненко став першим, хто відділив виробництво цукру-піску від цукру-рафінаду.

Цукро заводчик не боявся ризикувати заради розширення своєї справи. Наприклад, в один із найбільш врожайних на цукровий буряк сезонів, він під дуже високі відсотки взяв у банку кредит і закупив цукор всіх регіональних заводів. Взимку всі купці-оптовики були змушені платити за товар ту ціну, за якою Харитоненку було вигідно його продавати.

Попри значні досягнення у бізнесі, Іван Харитоненко не забував і про благодійність та меценатство. На його фінансові пожертви побудований триповерховий корпус студентського гуртожитку Харківського університету, дитячий притулок для дівчат із багатодітних купецьких і міщанських родин та сиріт, дитяча лікарня, селянський банк, нові приміщення Сумського, Харківського та Куп'янського духовних училищ, жіноча гімназія, перший бетонний міст у Сумах через річку Сумку та багато іншого.

Лектор демонструє слайд 14

Продовжив справу батька – **Павло Іванович Харитоненко**. Йому вдалося значно розширити бізнес та привабити нові інвестиції. Підприємець придбав нову техніку для цукрових заводів, запровадив новітню технологію з вирощування цукрових буряків та виробництва цукру, купив нові заводи та потужності.

На початок ХХ століття особистий капітал Харитоненка молодшого становив понад 15 мільйонів карбованців.

Лектор демонструє слайд 15

Ставши «цукровим королем», Павло Харитоненко, наслідуючи приклад батька, долучився до меценатства. Завдячуючи фінансовій допомозі Павла, місто Суми стало одним із найкращих на Слобожанщині в архітектурному та культурному плані. Були побудовані Троїцький собор, Костел Благовіщення Пресвятої Діви Марії, Олександрівська чоловіча гімназія з пансіоном, проведена реконструкція Спасо-Преображенського собору тощо.

Троїцький собор на початку ХХ століття

Меценат не забув про заповіт батька. Для того, щоб зробити рідне місто Суми більш відомим, Павло та його дружина запросили до співпраці багатьох відомих фотографів, які зробили світлини міста Суми та його околиць, а згодом надрукували їх у Стокгольмі. Наявність такого піару у вигляді якісних фотопутівників у той час не могли похвалитися навіть губернські міські центри.

Лектор демонструє слайд 16

Павло Харитоненко був також одним із меценатів будівництва пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві, що й досі є окрасою Софійської площі.

Питання 5. Олексій Алчевський

Олексій Алчевський

Лектор демонструє слайд 17

Як стати успішним підприємцем та з нуля створити прибуткову компанію?

Відповіддю на це питання може слугувати життєвий шлях українського мільйонера, якому належали транспортні компанії та банки, металургійні заводи та залізорудні шахти. Все це – про **Олексія Алчевського**, українського фінансового генія і мецената, який інвестував свої статки не лише в створення транспортних компаній, банків, металургійних заводів та залізорудних шахт, але й підтримував українську освіту та культуру.

Закінчивши лише один курс повітового училища, молодий хлопець переїхав із Сум до Харкова, де тоді вирувало життя, а атмосфера сприяла сміливцям у створенні власного бізнесу. На позичені кошти Олексій

Алчевський відкрив у місті невеликий магазин, де торгував чаєм, кавою та прянощами.

Знайшовши однодумців, у 1866 році Алчевський створив **Товариство взаємного кредиту** – одну з перших організацій такого виду в російській імперії. Її основне завдання – підтримка малого та середнього бізнесу. Через два роки підприємець заснував Харківській торговий банк, а після успіху цієї справи інвестував кошти в Харківський земельний банк, що надавав кредити під низькі відсотки та під заставу землі.

Вдала банківська діяльність посприяла розвитку бізнесу Олексія Алчевського. Зокрема, він – один із перших, хто звернув увагу на потребу розвитку надр вугілля на території Донбасу. Підприємець заснує Олексіївське гірничопромислове товариство та Донецько-Юр'ївське металургійне товариство, а також металургійні заводи в Маріуполі. У створенні Донецько-Юр'ївського металургійного товариства меценат брав участь і фінансово, і організаційно. Підприємства Олексія Алчевського – єдині в той час металургійні заводи,

побудовані на українських інвестиціях. Частково саме завдяки йому Маріуполь став промисловим містом, металургійною столицею Донбасу.

На кінець XIX століття статки Алчевського оцінювали в межах від **12 до 30 мільйонів карбованців**.

Христина Алчевська

Лектор демонструє слайд 18

Попри фінансові успіхи, Олексій Алчевський не забував про благодійність і меценатство на користь української культури та освіти.

Його дружина Христина Журавльова займалась освітнім рухом, тому підприємець фінансував недільні школи, завдяки чому з'явилися такі навчальні заклади як: Харківське комерційне училище, сільськогосподарський інститут і Катеринославське вище гірниче училище.

Лектор демонструє слайд 19

Стосовно українського руху Олексій Алчевський перебував у конфронтації з тогочасними чиновниками. У своїй садибі в Харкові 1898 року він **відкрив перший в Україні та світі пам'ятник Тарасу Шевченку**. У ті часи офіційно відкрити пам'ятник українському поетові було неможливо, тому він зробив це як приватна особа на власній території в саду. Всупереч офіційній забороні, накладеній на поета, його погруддя з білого італійського мармуру прикрасило сад будинку підприємця.

Лектор демонструє слайд 20

Однак на початку XX століття в російській імперії почалася економічна криза, яка не оминула й підприємства Олексія Алчевського. Рятуючись від банкрутства, підприємець намагався отримати урядове замовлення для своїх металургійних підприємств, а в разі відмови – просити в Міністерства фінансів випуск облігацій на 8 мільйонів карбованців під заставу свого майна. Однак міністр фінансів Сергій Вітте безапеляційно відмовив Олексію Алчевському в будь-якій підтримці.

7 травня 1901 року на колії Царськосільського залізничного вокзалу знайшли тіло українського підприємця. За офіційною версією, він кинувся під потяг, однак деякі дослідники вважають, що це було замовне вбивство. Після смерті Олексія Алчевського його підприємства передали до рук братів Рябушинських. Згодом Сергій Вітте виділив їм необхідний кредит і брати Рябушинські стали одними з найбагатших людей у російській імперії.

За словами дружини, Олексій Алчевський був «фанатичним українцем», вкладав великі суми грошей в розвиток українського руху. Його коштами були споруджені церкви, лікарні, бібліотеки, недільні школи в Сумах.

Питання 6. Григорій Гладинюк

Лектор демонструє слайд 21

Григорій Гладинюк – це фантастична людина, яка пройшла шлях від кріпака на Волині до купця першої гільдії до мецената, підприємця, благодійника та відомої в Києві людини в другій половини XIX століття.

Григорій Гладинюк народився в містечку Базалії Староконстянтинівського повіту Волинської губернії в родині селянина-кріпака. З юнацьких років він наймував у пана Потоцького, який дав йому початкову та спеціальну (кухарську) освіту.

Після відміни кріпацтва (1861 рік) Григорій Гладинюк поїхав на заробітки до Києва, де влаштувався різноробочим у готель «Європейський». Згодом юнак отримав підвищення: на кухні ресторану при готелі став помічником, а потім – головним кухарем. Набравшись досвіду, Гладинюк перейшов до іншого готелю – «Національ». Тут він уже займав посаду утримувача закладу та проявив себе дбайливим господарем.

Лектор демонструє слайд 22

1883 року Григорій Гладинюк наважився на ризикований крок: придбав садибу на розі Новоєлизаветської та Фундуклеївської вулиць (сьогодні – вулиця Євгена Чикаленка та вулиця Богдана Хмельницького), щоб відкрити власний готель.

Готель Гладинюка

Будівництво приміщення та потреба привести будівлю до ладу вимагали чималих зусиль і ще більше фінансів. Тож Григорій Гладинюк знайшов партнерів, які готові були орендувати частину площі.

Завдяки чесному веденню бізнесу та добрим партнерам підприємцю вдалося відкрити триповерховий «Готель Гладинюка» з рестораном та винним погребом. Готель і ресторан Григорій Гладинюк назвав своїм іменем, що допомагало тримати марку.

«Путівник по Києву» Василя Бублика 1894 року зазначив цей готель у п'ятірці кращих у місті. Не втратив перших позицій заклад і пізніше.

Готельні номери коштували від 75 копійок до 3 карбованців на добу. Ціна обґрунтовувалась персоною власника – колишнього упорядника знаменитого готелю «Національ», а також місцем розташування – біля театрів і навчальних закладів.

Лектор демонструє слайд 23

Однак страшне горе спіткало Григорій Гладинюка в 1897 році: від сухот помер його син Володимир. Незважаючи на всі зусилля батька, запрошення найкращих французьких лікарів, Володимира не вдалося врятувати.

*Лікарня, відкрита за кошти Григорія
Гладинюка*

Ця величезна втрата зміцнила намір Гладинюка побудувати лікарню в селищі, де він народився – Базалії. У 1898 році підприємець купив у графа Ледоховського понад два гектари землі та побудував комплекс приміщень для сільської дільничної лікарні. Витративши на будівництво понад 47 тисяч карбованців і забезпечивши медичний заклад капіталом на майбутнє, меценат передав лікарню у громадське користування. У старості Григорій Гладинюк зважився на ще кілька благодійних справ, продавши

частину власного готелю.

Одержані та заощаджені кошти підприємця були надані на будівництво в Києві лікарні для хронічно хворих і будівництво та утримування притулку-ясел для немовлят, покинутих батьками. Григорій Гладинюк регулярно брав участь у роботі Київського училища для сліпих та з 1902 року 4-ї київської гімназії.

Питання 7. Євген Чикаленко

Євген Чикаленко

Лектор демонструє слайд 24

«Легко любити Україну до глибини душі, а ви спробуйте любити її до глибини своєї кишені», - говорив Євген Чикаленко.

Що об'єднувало українців у той час, коли не було Facebook і Instagram? Українським Марком Цукербергом на початку ХХ століття став Євген Чикаленко – визначний громадський діяч, меценат, агроном і видавець.

Лектор демонструє слайд 25

Задовго до телебачення, інтернету та соціальних мереж він розумів, що українську націю має об'єднати спільний інформаційний простір, тому став ініціатором і меценатом єдиних українських газет на Наддніпрянщині – «Громадська думка» (1905) і «Рада» (1906).

Після закриття «Громадської думки», була створена **газета «Рада»**, яка продовжила роботу «Громадської думки» та стала першою національною платформою для висловлення українцями поглядів на ключові питання суспільно-політичного та громадського життя, ознакою їхнього національного буття. Чикаленко став натхненником української газети та організатором її видавництва, на яке він віддав вісім років свого життя.

Газета не приносила прибутку – лише постійні витрати, які Чикаленко покривав, передаючи в заставу будинок та продаючи землю.

Видання газети припинилося на початку Першої Світової війни через переслідування російською владою видавця.

Лектор демонструє слайд 26

І це лише невелика частина благодійних проєктів Євгена Чикаленка. Адже у своєму житті підприємець тримав своє слово про те, що Україну необхідно любити до глибини своєї кишені.

Кошти на підтримку української культури Євген Чикаленко справді частенько знаходив саме у своїй кишені. Адже був великим землевласником і талановитим агрономом.

Зокрема, завдяки впровадженню сучасних методів обробітку землі він досягав хорошого врожаю навіть у посушливі роки.

Не тільки сам робив, а й розповідав селянам свої ноу-хау. Його робота **«Розмова про сільське хазяйство»** у п'яти книгах стала своєрідним бестселером того часу та видавалася півмільйонним накладом.

Питання 8. Андрей Шептицький

Андрей Шептицький

Лектор демонструє слайд 27

«Україна лише сама себе зможе змінити. Ключ до перетворення України знаходиться в ній самій. Нам важко змінити зовнішні обставини, проте в нашій волі змінити себе», – говорив Андрей Шептицький.

Якби предстоятель Української Греко-католицької церкви митрополит Андрей Шептицький жив сьогодні, то, безперечно, очолював би рейтинги найвпливовіших людей у Forbes. Він був не лише авторитетним релігійним діячем, а й успішним банкіром,

підприємцем та інвестором.

Андрей Шептицький приділяв багато часу будівництву українського бізнесу та розвитку великих соціально-культурних проєктів. Він не лише заохочував, а й популяризував соціальне підприємство.

Маючи неабиякий підприємницький хист, Андрей Шептицький суттєво примножив доходи Греко-католицької церкви. Черпаючи кошти з прибутків від церковного майна, митрополит робив серйозні капіталовкладення в українську культуру та освіту. Він щедро спонсорував українські культурно-просвітницькі товариства, серед яких: «Просвіта», «Рідна школа», «Сільський господар», також надавав стипендії молодим митцям, фінансував українську пресу.

Лектор демонструє слайд 28

Серед успішно реалізованих проєктів митрополита – низка установ, які повністю або частково функціонували за кошти Андрея Шептицького: народна лікарня, консультація для матерів, кілька сиротинців, духовна академія, малярська студія, кілька шкіл. У 1905 році меценат заснував Український Національний Музей і придбав для нього приміщення. Завдяки митрополиту в музеї зібрано одну з найбільших у Європі збірок іконопису.

Андрей Шептицький – успішний банкір. Він заснував Сільськогосподарський іпотечний банк, ставши головним інвестором і вклавши в нього 1 мільйон крон. Митрополит також був ініціатором і засновником Земельного банку у Львові, що створений у 1910 році. Це один із перших українських банків, який здобув визнання за межами Австро-Угорської імперії та чиї фінансові потоки перебували в Україні, а не у Відні, як було прийнято в ті часи. Андрей Шептицький допомагав селянам отримувати важливі кредити на землю за спеціальними умовами та з відтермінуванням виплат по них.

Національний музей у Львові

Климентина Авдиківич-Глинська

Лектор демонструє слайд 29

Завдяки митрополиту український бізнес зміг вижити в непрості 30-і роки ХХ століття. Андрей Шептицький залучав інвесторів до різних сфер благодійності та сам робив вклад у жіноче підприємництво. Щире бажання сприяти зміцненню українського промислу, спонукало його до капіталовкладення **в першу українську кондитерську фабрику «Фортуна нова»**, яку очолювала **Климентина Авдиківич-Глинська**, яка згодом стала повноцінним бізнес-партнером митрополита.

Займався Андрей Шептицький і нафтовим бізнесом та був серйозним конкурентом зарубіжним інвесторам-нафтовикам, які працювали на Галицьких нафтових родовищах.

Лектор демонструє слайд 30

У своїх посланнях Андрей Шептицький неодноразово давав поради, як вести бізнес, **розпочати власну справу та бути фінансово грамотним.** Він закликав розумно та ощадливо витратити кошти, планувати власний бюджет. Показово, що «книгу видатків» він завжди вів сам. Записував туди всі витрати, навіть найменші. Цього він навчився у свого батька Івана Шептицького та не втомлювався навчати фінансовій грамотності й свою паству.

Підсумки заняття

Лектор демонструє слайд 31

Зробіть підсумки заняття, акцентуйте увагу учнів / студентів на тому, що:

- робити добрі справи – це українська традиція;
- добротністю українці почали займатися давно;
- благодійність – це наша культурна спадщина, яка є в ДНК українців. Про це свідчить наша історія та наша сучасність.

Лектор демонструє слайд 32

Обговоріть з учнями / студентами розповідь про одного з меценатів-підприємців, яка вразила їх найбільше та чому.

Лектор демонструє слайд 33

Обговоріть з учнями / студентами, які є традиції благодійності, як в їхніх родинях / селі / місті / області прийнято допомагати та займатися благодійністю, які є традиції робити добрі справи в їхніх громадах. Згадайте про меценатів і благодійників вашого регіону.

Лектор демонструє слайд 34

Розкажіть учням та студентам про конкурс відеоробіт "Традиції добрих справ" від Національного банку України. Це освітня ініціатива, під час якої учні та студенти створюють відео, в якому розповідають про традиції благодійності, як допомагати тим, хто потребує допомоги, робити добрі справи в родинях, громадах певного регіону чи області. [Детальні умови участі за посиланням](#) або за QR-кодом.

Лектор демонструє слайд 35

Вправа – зробити дошку благодійності

Згадайте разом з учнями та студентами всі добрі справи, які ви зробили за 2024 рік, і зробіть дошку благодійності з їхнім описом.

Щоб зробити дошку благодійності, потрібно на ватман наклеїти "добренятка" та написати на них добрі справи, які були зроблені за рік. Роздрукувати "добренятка" для виготовлення [дошки можна за посиланням](#) або за QR-кодом.

Електронне навчальне видання

План-конспект заняття
до Всеукраїнського дня добрих справ
"З добром у серці, з Україною в душі"
про успішних українських підприємців-меценатів

Укладачі: Машлаковська Тетяна, Костів Марта-Марія, Толочко Денис
Літературний редактор: Худоба Ганна

Листопад 2023 року

Національний банк України
01601 м. Київ,
вул. Інститутська, 9.
<https://talan.bank.gov.ua/>

<https://promo.bank.gov.ua/giving-tuesday/>

Відеуки, пропозиції та зауваження надсилайте
на електронну адресу: talan@bank.gov.ua.